

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายสุเมธ รอยกุลเจริญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๑/๒๕๖๗

เรื่องพิจารณาที่ ๑๗/๒๕๖๗

วันที่ ๑๔ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง { ประธานวุฒิสภา ผู้ร้อง
นายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี ที่ ๑
นายพิชิต ชื่นบาน รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๒ ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องที่ ๑ นายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) หรือไม่

ความเห็น

คำร้องนี้ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ลาออกจากตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องเฉพาะส่วนของผู้ถูกร้องที่ ๒ ไว้พิจารณา

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ และมาตรา ๑๗๐ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๘ คณะรัฐมนตรี มาตรา ๑๖๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “รัฐมนตรีต้อง ... (๔) มีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นที่ประจักษ์ (๕) ไม่มีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม อย่างร้ายแรง ...” มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัว เมื่อ ... (๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖๐ ...” สำหรับคุณสมบัติและ ลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๕) นั้น รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระร่วมกันกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมขึ้นใช้บังคับแก่ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้า หน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ทั้งนี้ มาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าวต้องครอบคลุมถึงการรักษาเกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ และต้องระบุให้ชัดแจ้งด้วยการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมใดมีลักษณะร้ายแรง”

วรรคสอง บัญญัติว่า “ในการจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่ง ให้รับฟังความคิดเห็นของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี ประกอบด้วย และเมื่อประกาศใช้บังคับแล้ว ให้ใช้บังคับแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีด้วย แต่ไม่ห้ามสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือคณะรัฐมนตรีที่จะกำหนดจริยธรรมเพิ่มขึ้นให้เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ของตน แต่ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับมาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่ง และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

มาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๓ วรรคสอง กำหนดว่า “มาตรฐานทางจริยธรรมนี้ให้ใช้บังคับแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๑๙ วรรคสอง ด้วย”

ข้อ ๗ กำหนดว่า “ต้องถือผลประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน” ข้อ ๘ กำหนดว่า “ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ เพื่อตนเอง หรือผู้อื่น หรือมีพฤติการณ์ที่รู้เห็นหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ”

ข้อ ๑๑ กำหนดว่า “ไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม” ข้อ ๑๗ กำหนดว่า “ไม่กระทำการใดที่ก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่ง” ข้อ ๑๙ กำหนดว่า “ไม่คบหาสมาคมกับคู่กรณี ผู้ประพฤติดีกฎหมาย ผู้มีอิทธิพล หรือผู้มีความประพฤติ หรือผู้มีชื่อเสียงในทางเสื่อมเสีย อันอาจกระทบกระเทือนต่อความเชื่อถือศรัทธาของประชาชน ในการปฏิบัติหน้าที่” และข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า “การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมในหมวด ๑ ให้ถือว่ามีลักษณะร้ายแรง” และวรรคสอง กำหนดว่า “การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมในหมวด ๒ และหมวด ๓ จะถือว่ามีลักษณะร้ายแรงหรือไม่ ให้พิจารณาถึงพฤติกรรมการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ เจตนาและความร้ายแรงของความเสียหายที่เกิดจากการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ นั้น”

บทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ มีความมุ่งหมายเพื่อกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามความเป็นนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีซึ่งกำหนดลักษณะต้องห้ามในเบื้องต้นไว้เช่นเดียวกันกับผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามอื่นเพิ่มเติมขึ้นมากกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เนื่องจากบุคคลที่จะเป็นนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีเป็นผู้ใช้อำนาจบริหารทำหน้าที่บริหารราชการแผ่นดิน ต้องได้รับการกลั่นกรองคุณสมบัติเบื้องต้นเพื่อเป็นหลักประกันว่าบุคคลนั้น ๆ จะปฏิบัติหน้าที่

ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีความประพฤติ และคุณสมบัติเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือของสาธารณชน โดยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) บัญญัติให้รัฐมนตรีซึ่งรวมถึงนายกรัฐมนตรีด้วยต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์และไม่มีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง และมาตรา ๑๗๐ (๔) บัญญัติให้ความเป็นรัฐมนตรีซึ่งรวมถึงนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัว เมื่อขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ โดยมีความมุ่งหมายให้การเลือกสรรบุคคลที่สมควรดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีมีความเหมาะสม และเป็นที่ไว้วางใจได้ว่าจะทำหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ และประชาชนโดยรวม ทั้งจะปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ เปิดเผย มีความรอบคอบ ระมัดระวังในการดำเนินกิจการต่าง ๆ รักษาวินัยในกิจการที่เกี่ยวกับเงินแผ่นดิน ตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐอย่างเคร่งครัด ยึดถือและปฏิบัติตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และสร้างเสริมให้ทุกภาคส่วนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างเป็นธรรม ผาสุก และสามัคคีปรองดองกัน

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ เคยต้องโทษตามคำสั่งศาลฎีกาที่ ๔๕๙๙/๒๕๕๑ ที่วินิจฉัยว่า เสมียนทนายความที่ทำงานประสานงานให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ นำถุงกระดาษใส่เงินสดมอบให้เจ้าหน้าที่ของศาลฎีกาโดยที่รู้หรือควรรู้ว่าภายในถุงกระดาษดังกล่าวมีเงินสดอยู่ และผู้ถูกร้องที่ ๒ มีพฤติการณ์ที่เชื่อได้ว่ามีส่วนรู้เห็นในการกระทำความผิดดังกล่าวด้วยในลักษณะเป็นตัวการร่วม โดยมีเจตนาจงใจให้เจ้าหน้าที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่ที่อาจเชื่อมโยงไปเป็นประโยชน์แก่จำเลยในคดีหมายเลขดำที่ อม. ๑/๒๕๕๐ ซึ่งเป็นลูกความของผู้ถูกร้องที่ ๒ การกระทำความผิดดังกล่าวจึงเป็นการประพฤติดนไม่เรียบร้อยในบริเวณศาล เป็นความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๑ (๑) และมาตรา ๓๓ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ และน่าจะมีมูลความผิดฐานให้สินบนแก่เจ้าพนักงาน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๔ หรือความผิดอื่นต่อเจ้าพนักงาน การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งประกอบอาชีพทนายความและที่ปรึกษากฎหมาย ย่อมตระหนักดีว่าการกระทำความผิดดังกล่าวจะทำให้เกิดความเสื่อมเสียแก่สถาบันศาลยุติธรรมและจะส่งผลกระทบต่อความเชื่อถือและความศรัทธาในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรในอำนาจตุลาการ จึงลงโทษสถานหนัก ให้จำคุกผู้ถูกร้องที่ ๒ และผู้ถูกกล่าวหาอื่นรวมสามคน คนละหกเดือน ในเดือนกันยายน ๒๕๕๒ คณะกรรมการมรยาททนายความ สภาทนายความ มีมติเสียงข้างมากกว่า การที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ถูกลงโทษในคดีละเมิดอำนาจศาลตามคำสั่งศาลฎีกาข้างต้น เป็นการกระทำผิดมรยาททนายความ ข้อ ๖ และข้อ ๑๘ ให้ลบชื่อผู้ถูกร้องที่ ๒ กับผู้ถูกกล่าวหา

ที่เกี่ยวข้องออกจากทะเบียนนายความ ต่อมาได้มีพระบรมราชโองการแต่งตั้งผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๖ และวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๗ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้นำความกราบบังคมทูลว่าสมควรปรับปรุงรัฐมนตรีบางตำแหน่งเพื่อความเหมาะสมและบังเกิดประโยชน์ต่อการบริหารราชการแผ่นดิน ปรากฏชื่อผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้รับแต่งตั้งให้เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี จึงมีมูลกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาว่า ความเป็นนายกรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องที่ ๑ สิ้นสุดลงเฉพาะตัว ด้วยเหตุไม่มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์และมีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) อันเนื่องมาจากการเสนอรายชื่อผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นรัฐมนตรี หรือไม่

ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ รู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามในการดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) เนื่องจากผู้ถูกร้องที่ ๒ เคยถูกลงโทษจำคุกเป็นเวลาหกเดือนในความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลร่วมกับผู้ถูกกล่าวหาอื่นรวมสามคน ตามคำสั่งศาลฎีกาที่ ๔๕๙๙/๒๕๕๑ และถูกสภานายความลบชื่อออกจากทะเบียนนายความ แม้ว่าคณะกรรมการกฤษฎีกามีความเห็นว่าการต้องโทษตามคำสั่งศาลให้จำคุกในกรณีดังกล่าว แต่ได้พ้นโทษเกินสิบปีแล้วถือเป็นข้อยกเว้นที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ ไม่เป็นลักษณะต้องห้ามการเป็นรัฐมนตรี ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาดังกล่าวเป็นการให้ความเห็นที่จำกัดเฉพาะกรณีคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๗) และมาตรา ๑๖๐ (๗) เท่านั้น ไม่รวมถึงลักษณะต้องห้ามอื่นซึ่งรวมทั้งกรณีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) เมื่อพระบรมราชโองการประกาศแต่งตั้งรัฐมนตรีปรากฏชื่อผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี จึงมีปัญหาข้อเท็จจริงที่จะต้องพิจารณาว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ รู้หรือควรรู้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพฤติการณ์และพฤติกรรมของผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามที่ผู้ถูกกล่าวหาว่าอาจมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ ไม่ว่าจะอนุมาตราใดอนุมาตราหนึ่ง หรือไม่

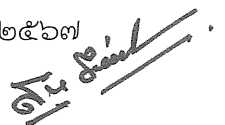
จากการไต่สวนผู้ถูกร้องที่ ๑ นางณัฐฎีจारी อนันตศิลป์ และเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ชี้แจงว่า กระบวนการเสนอชื่อบุคคลเพื่อนำความกราบบังคมทูลขอพระราชทานพระมหากรุณาเพื่อโปรดเกล้าแต่งตั้งรัฐมนตรีมีการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อให้เป็นรัฐมนตรีเบื้องต้น โดยสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีซึ่งเป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบจัดทำ “แบบแสดงประวัติและแบบแสดงคุณสมบัติผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีเพื่อประกอบพระบรมราชวินิจฉัย” เพื่อให้ผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีใช้ตรวจสอบและกรอกข้อมูลรับรองตนเอง แล้วนำเสนอ

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อตรวจสอบและยืนยันคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของบุคคลนั้น โดยสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีดำเนินการตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นบางส่วน เช่น การตรวจสอบการเป็นบุคคลล้มละลาย ข้อมูลคดีแพ่ง คดีอาญา รวมทั้งเชิญบุคคลดังกล่าวมาชี้แจงหรือหาข้อเท็จจริง ข้อมูลไม่ครบถ้วน หากสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีตรวจสอบในเบื้องต้นแล้วพบประเด็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามจะขอหารือไปยังคณะกรรมการกฤษฎีกา แล้วจัดทำเอกสารสรุปการตรวจสอบประวัติรายงานต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งรัฐมนตรีต่อไป พิจารณาจากกระบวนการดังกล่าวย่อมเป็นที่แน่ชัดว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ย่อมต้องทราบถึงประวัติอันรวมถึงคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ถูกร้องที่ ๒ จากเอกสารสรุปการตรวจสอบประวัติที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอขึ้นมา ประกอบกับตามคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องที่ ๑ ชี้แจงว่าได้พิจารณาข้อเท็จจริงกรณีผู้ถูกร้องที่ ๒ เคยได้รับโทษจำคุกตามคำสั่งศาลฎีกาที่ ๔๕๙๙/๒๕๕๑ ฐานละเมิดอำนาจศาลตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ การถูกลบชื่อออกจากทะเบียนนายความเพราะประพฤติผิดมรรยาทนายความก็เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งผ่านมานานกว่า ๑๕ ปี จึงนำความประพฤติช่วงกว่า ๑๕ ปี ที่ผ่านมาของผู้ถูกร้องที่ ๒ มาประกอบการพิจารณาร่วมด้วย ประกอบกับไม่มีพฤติกรรมหรือการกระทำใหม่อื่นใดของผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ถูกหยิบยกขึ้นมาโต้แย้ง รวมทั้งไม่พบว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ มีพฤติกรรมหรือการกระทำอื่นใดเป็นพิเศษหรือได้ถูกฟ้องเป็นคดีอาญา จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ พิจารณาข้อเท็จจริงและใช้วิจารณญาณในการวินิจฉัยเกี่ยวกับพฤติการณ์ต่าง ๆ ของผู้ถูกร้องที่ ๒ แล้วเห็นว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ มิได้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้แต่งตั้งให้เป็นรัฐมนตรี ข้อเท็จจริงสอดคล้องกับคำชี้แจงของเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่ว่าเมื่อตรวจสอบและมีข้อสงสัยในประเด็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม เมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๖ จึงรายงานต่อผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องที่ ๑ ขอให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีหรือคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อให้ได้ข้อยุติโดยเร็ว

ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ รู้หรือควรรู้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพฤติการณ์ของผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามที่ถูกล่ามเหลวว่า อาจจะมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ ก่อนเสนอแต่งตั้งให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นรัฐมนตรี

มีปัญหาที่จะต้องพิจารณาต่อไปว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ รู้หรือควรรู้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพฤติการณ์ของผู้ถูกร้องที่ ๒ ดังกล่าวแล้ว ยังคงเสนอชื่อแต่งตั้งให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ตามพระบรมราชโองการประกาศแต่งตั้งรัฐมนตรี ฉบับลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๗

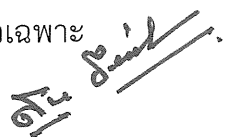
เป็นกรณีที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ ขาดคุณสมบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๔) หรือไม่

เห็นว่า การจะเสนอแต่งตั้งรัฐมนตรีเพื่อทำหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินตามหลักความรับผิดชอบร่วมกันอยู่บนพื้นฐานของหลักความไว้วางใจในทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในระบบรัฐสภาที่มีหลักการสำคัญ คือ ประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยนั้นได้ใช้สิทธิของตน ในการแสดงออกทางการเมืองผ่านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รวมกันเป็นสภาผู้แทนราษฎรให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๘ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๑๕๙ เป็นการลงคะแนนโดยเปิดเผยตามหลักเสียงข้างมากโดยเลือกจาก บุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ และเป็นผู้มีชื่อที่อยู่ในบัญชี รายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๘ และต้องเป็นพรรคการเมืองที่มีสมาชิกได้รับเลือก เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๙ วรรคหนึ่ง เมื่อพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี โดยมีประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๘ วรรคสาม แล้ว นายกรัฐมนตรีเลือกสรรบุคคลผู้ที่สมควรดำรงตำแหน่ง รัฐมนตรีอื่นอีกไม่เกินสามสิบห้าคนประกอบเป็นคณะรัฐมนตรีทำหน้าที่บริหารราชการแผ่นดิน ตามหลักความรับผิดชอบร่วมกัน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๘ วรรคหนึ่ง และนำรายชื่อผู้สมควร ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีดังกล่าวกราบบังคมทูลเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงมีพระบรมราชโองการแต่งตั้ง ให้เป็นรัฐมนตรีโดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ การบริหารราชการแผ่นดิน ของคณะรัฐมนตรีจึงต้องได้รับความไว้วางใจและมีความรับผิดชอบต่อรัฐสภาตามหลักการแบ่งแยกอำนาจ และหลักการตรวจสอบถ่วงดุลการใช้อำนาจระหว่างคณะรัฐมนตรีที่เป็นฝ่ายบริหารกับรัฐสภาที่เป็น ฝ่ายนิติบัญญัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรับผิดชอบต่อสภาผู้แทนราษฎร กล่าวคือ คณะรัฐมนตรีที่จะเข้า บริหารราชการแผ่นดินต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภายภายในสิบห้าวันนับแต่วันเข้ารับหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๒ และมีการตรวจสอบโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา เช่น การมีสิทธิตั้งกระทู้ ถามรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๐ การเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปหรือการเสนอญัตติ ขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลหรือทั้งคณะตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๑ เป็นต้น

ดังนั้น การที่นายกรัฐมนตรีจะเสนอแต่งตั้งบุคคลใดเป็นรัฐมนตรีย่อมเป็นไปตามหลักความไว้วางใจ โดยเป็นความไว้วางใจระหว่างนายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลกับรัฐมนตรีร่วมคณะ เนื่องจากรัฐมนตรีแต่ละคนเมื่อประกอบเป็นคณะรัฐมนตรีแล้วก็ต้องบริหารราชการแผ่นดินตามหลักความรับผิดชอบร่วมกัน หากรัฐมนตรีคนใดคนหนึ่งมีพฤติกรรมใดที่ไม่เป็นที่น่าไว้วางใจ รัฐมนตรีผู้นั้นต้องรับผิดชอบต่อสภาผู้แทนราษฎรโดยอาจจะถูกลงมติไม่ไว้วางใจเป็นการเฉพาะตัว รวมถึงหากพฤติกรรมร้ายแรงถึงขนาดที่อาจจะส่งผลให้คณะรัฐมนตรีไม่ได้รับความไว้วางใจจากสภาผู้แทนราษฎรให้ต้องพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะได้ ด้วยเหตุนี้ นายกรัฐมนตรีจะเสนอแต่งตั้งบุคคลใดเป็นรัฐมนตรี หากบุคคลนั้นมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามอันเป็นข้อกำหนดที่วินิจฉัยได้ชัดเจนตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ แล้ว ย่อมเป็นอรรถวินิจฉัยของนายกรัฐมนตรีที่จะเสนอแต่งตั้งบุคคลที่ตนไว้วางใจและเห็นว่ามีความรู้ความสามารถให้เป็นรัฐมนตรีตามที่ตนเห็นสมควรหรือตามครรลองประเพณีทางการเมือง โดยเฉพาะลักษณะต้องห้ามความเป็นรัฐมนตรีที่ต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๔) ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นกับแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ เมื่อนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารซึ่งต้องรับผิดชอบในการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐมนตรีที่อยู่ในคณะรัฐมนตรีที่ตนเป็นหัวหน้า นายกรัฐมนตรีจึงเป็นผู้ใช้ดุลพินิจว่าบุคคลนั้นมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์หรือไม่ ซึ่งมีได้เป็นกรณีทั่วไประบุเป็นผู้ใช้ดุลพินิจดังกล่าว ดังนั้น กรณีนี้การมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ จึงเป็นกรณีที่นายกรัฐมนตรีสามารถวินิจฉัยได้ตามอรรถวินิจฉัยของตน เพียงแต่ต้องรับผิดชอบในทางการเมืองต่อรัฐสภาและสังคม เพราะปัญหว่านายกรัฐมนตรีเลือกสรรผู้ที่สมควรดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีซึ่งอาจขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามในการดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีหรือไม่ เป็นปัญหาทางการเมืองที่อยู่ภายใต้การตรวจสอบในทางการเมืองของรัฐสภาตามหลักการแบ่งแยกอำนาจ และผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่พบประวัติที่ต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญและไม่มีพยานหลักฐานที่พิสูจน์ได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ ขาดคุณสมบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๔) ดังนั้น การที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ เสนอชื่อแต่งตั้งให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีตามพระบรมราชโองการประกาศแต่งตั้งรัฐมนตรี ฉบับลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๗ เป็นกรณีที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ ไม่ขาดคุณสมบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๔)

ผู้ร้องอ้างว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ให้สัมภาษณ์ต่อสื่อมวลชนโดยอ้างความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกาว่าได้ตรวจสอบรับรองคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ถูกร้องที่ ๒ ในการเสนอแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีในการแต่งตั้งครั้งที่ ๒ แล้ว ทั้งที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีความเห็นในกรณีดังกล่าวเฉพาะ

ในคราวการเสนอแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๖ แต่ในการเสนอแต่งตั้งผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๗ ไม่ปรากฏหลักฐานว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ สอบถามคณะกรรมการกฤษฎีกาเกี่ยวกับคุณสมบัติความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องที่ ๒ เพิ่มเติมอีก ทั้งการให้ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาก็เป็นความเห็นกรณีของคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามเฉพาะกรณีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๖) และ (๗) เท่านั้น

ผู้ถูกร้องที่ ๑ นางณัฐภัฏจารีฯ และเลขาธิการคณะกรรมการซีแจงในประเด็นดังกล่าว ประกอบเอกสารหลักฐานจากเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา รับฟังได้ว่า การเสนอชื่อบุคคลต่าง ๆ ให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ตามพระบรมราชโองการประกาศแต่งตั้งรัฐมนตรี ฉบับลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๖ และฉบับลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๗ นั้น มีกระบวนการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม โดยหน่วยงานที่มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับราชการของคณะรัฐมนตรี คือ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีซึ่งทำการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ได้รับการเสนอชื่อให้เป็นรัฐมนตรี ตามกรอบอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของตนแล้ว เมื่อมีข้อสงสัยในข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ได้รับการเสนอชื่อให้เป็นรัฐมนตรีรายใด ก็ได้รายงานให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ทราบเพื่อหารือไปยังคณะกรรมการกฤษฎีกา เมื่อคณะกรรมการกฤษฎีกาให้ความเห็นในประเด็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามแล้ว ผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงปฏิบัติตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาต่อไป ในการเสนอแต่งตั้งรัฐมนตรีตามพระบรมราชโองการประกาศแต่งตั้งรัฐมนตรี ฉบับลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๖ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีตรวจพบประเด็นปัญหาข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามความเป็นรัฐมนตรีของผู้ได้รับการเสนอชื่อแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีรวม ๒ ราย คือ ผู้ถูกร้องที่ ๒ และผู้ได้รับการเสนอชื่ออีกหนึ่งราย โดยผู้ถูกร้องที่ ๒ แจ้งข้อมูลว่าตนเคยได้รับโทษจำคุกตามคำสั่งศาลฎีกาที่ ๔๕๙๙/๒๕๕๑ ในความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล โดยได้พ้นโทษมาแล้วเกิน ๑๐ ปี นับถึงวันเลือกตั้ง ส่วนกรณีผู้ได้รับการเสนอชื่ออีกหนึ่งรายเคยต้องคำพิพากษาฐานร่วมกันทำร้ายร่างกายเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจตามประมวลกฎหมายอาญา สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี จึงรายงานต่อผู้ถูกร้องที่ ๑ และหารือประเด็นดังกล่าวต่อคณะกรรมการกฤษฎีกา คณะกรรมการกฤษฎีกาให้ความเห็นว่า กรณีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๗) กำหนดลักษณะต้องห้ามไว้ว่า เคยได้รับโทษจำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงสิบปีนับถึงวันเลือกตั้งเว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ ดังนั้น การได้รับโทษจำคุกไม่ว่าคำพิพากษาหรือคำสั่งใดจึงมีลักษณะต้องห้ามในการดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี บุคคลซึ่งเคยได้รับโทษจำคุกในความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลจึงมีลักษณะต้องห้ามดังกล่าว เว้นแต่บุคคลนั้น

ได้พ้นโทษเกินสิบปีแล้วหรือได้รับโทษจำคุกในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ อันเป็นข้อยกเว้นที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้ ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๗) บัญญัติไว้ชัดเจนว่า รัฐมนตรีต้องไม่เป็นผู้ต้องคำพิพากษาให้จำคุก แม้คดีนั้นจะยังไม่ถึงที่สุด หรือมีการรอการลงโทษ เว้นแต่ความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดหมิ่นประมาท ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวไม่รวมถึงคำสั่งให้จำคุก ดังนั้น ผู้ซึ่งจะได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีและผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีจะต้องไม่เป็นผู้ต้องคำพิพากษาให้จำคุก สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจัดทำเอกสารสรุปการตรวจสอบประวัติบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อให้เป็นรัฐมนตรีรายงานต่อนายกรัฐมนตรีผู้ถูกร้องที่ ๑ กรณีของผู้ถูกร้องที่ ๒ ระบุในช่องหมายเหตุว่า “ไม่ขาดคุณสมบัติ เนื่องจากได้พ้นโทษเกิน ๑๐ ปีแล้ว” ส่วนกรณีของผู้ได้รับการเสนอชื่ออีกหนึ่งราย ระบุในช่องหมายเหตุว่า “ขาดคุณสมบัติ เนื่องจากต้องคำพิพากษาให้จำคุก ต้องห้ามตามมาตรา ๑๖๐ (๗) ของรัฐธรรมนูญ” เห็นว่า พระบรมราชโองการประกาศแต่งตั้งรัฐมนตรี ฉบับลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๖ ไม่ปรากฏชื่อผู้ถูกร้องที่ ๒ และผู้ได้รับการเสนอชื่ออีกหนึ่งราย เป็นรัฐมนตรี ซึ่งสอดคล้องกับผลการตรวจสอบของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีประกอบความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา แม้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ จะชี้แจงว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ขอรับตำแหน่งรัฐมนตรีในการเสนอแต่งตั้งดังกล่าวด้วยตนเองก็ตาม แต่จากกระบวนการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามความเป็นรัฐมนตรีของผู้ได้รับการเสนอชื่อแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยึดถือกระบวนการและขั้นตอนการตรวจสอบโดยหน่วยงานและองค์กรผู้มีหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายโดยชอบ และนำผลการตรวจสอบของหน่วยงานและองค์กรผู้มีอำนาจตรวจสอบหรือวินิจฉัยให้คำปรึกษาดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาอย่างรอบคอบ โดยเคร่งครัดแล้ว

มีประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไปว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ เสนอแต่งตั้งให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ ดำรงตำแหน่งเป็นรัฐมนตรี มีพฤติกรรมการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๕) หรือไม่

เห็นว่า การวินิจฉัยว่านายกรัฐมนตรีผู้ถูกร้องที่ ๑ มีพฤติกรรมการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๕) เป็นหน้าที่และอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญเพื่อการวินิจฉัยว่าความเป็นนายกรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องที่ ๑ จะต้องสิ้นสุดลงหรือไม่ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒ แต่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้ (๑) ไต่สวนและมีความเห็นกรณีมีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

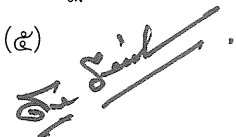
ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ใดมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริต ต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายหรือฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรมอย่างร้ายแรง เพื่อดำเนินการต่อไปตามรัฐธรรมนูญหรือ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต” ประกอบมาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง (๑) บัญญัติว่า “ถ้าเป็นกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ให้เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัย ทั้งนี้ ให้นำความในมาตรา ๒๒๖ วรรคเจ็ด มาใช้บังคับแก่ การพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกาโดยอนุโลม” จากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าวกำหนดให้ศาลฎีกา มีอำนาจวินิจฉัยคดีการฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง หากกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่า มีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงซึ่งกระทบ ต่อความเชื่อถือน่าไว้วางใจจากสาธารณชนว่าบุคคลนั้นเป็นผู้สมควรที่จะดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือไม่ เห็นได้ว่า ผู้มีอำนาจชี้ขาดว่าบุคคลใดมีพฤติกรรมฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐาน ทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงอันเป็นลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๕) เป็นองค์กรตุลาการ คือ ศาลรัฐธรรมนูญ หรือศาลฎีกาแล้วแต่กรณี เมื่อผู้ถูกร้องที่ ๒ ยังไม่ต้องคำพิพากษา ของศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลฎีกาแล้วแต่กรณีว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ มีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๕) แล้ว ผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นนายกรัฐมนตรีหรือหัวหน้าฝ่ายบริหารไม่อาจวินิจฉัยปัญหานี้ได้ ดังนั้น ผู้ถูกร้องที่ ๑ เสนอแต่งตั้งให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ ดำรงตำแหน่งเป็นรัฐมนตรี ข้อเท็จจริงยังรับฟังไม่ได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ มีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๕)

ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ให้สัมภาษณ์ต่อสื่อมวลชนโดยอ้างความเห็นคณะกรรมการ กฤษฎีกาว่า ได้ตรวจสอบรับรองคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ถูกร้องที่ ๒ ในการเสนอแต่งตั้ง คณะรัฐมนตรีในการแต่งตั้งครั้งที่ ๒ แล้ว ทั้งที่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้มีความเห็นในกรณีดังกล่าวเฉพาะในคราวการเสนอแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๖ แต่ในการเสนอแต่งตั้งผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๗ ไม่ปรากฏหลักฐานว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ สอบถามคณะกรรมการกฤษฎีกาเกี่ยวกับคุณสมบัติความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องที่ ๒ เพิ่มเติมอีก ทั้งการให้ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาก็เป็นความเห็นกรณีของคุณสมบัติและ ลักษณะต้องห้ามเฉพาะกรณีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๖) และ (๗) เท่านั้น อันเป็นการแสดงเจตนา ไม่สุจริต เลี่ยง ปกปิด บิดเบือนข้อเท็จจริงที่สำคัญ นั้น

เห็นว่า แม้ข้อเท็จจริงจะรับฟังได้ว่า สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะได้มีหนังสือขอหารือต่อคณะกรรมการกฤษฎีกากรณีการเสนอแต่งตั้งรัฐมนตรีตามประกาศพระบรมราชโองการแต่งตั้งรัฐมนตรีฉบับลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๖ เท่านั้น แต่การเสนอแต่งตั้งผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๗ มิได้มีข้อเท็จจริงใดปรากฏขึ้นใหม่หรือมีข้อกฎหมายใดที่เปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญอันสมควรที่จะต้องหารือต่อคณะกรรมการกฤษฎีกาอีกครั้ง การให้สัมภาษณ์ต่อสื่อมวลชนตามปกติวิสัยมิใช่การยืนยันรายละเอียดเพื่อวัตถุประสงค์อื่นใด ข้อกล่าวหาของผู้ร้องจึงไม่มีน้ำหนักเพียงพอที่จะชี้ได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ มีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงอันเป็นลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๕)

ผู้ร้องอ้างว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ มีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง อันเป็นลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๕) โดยอ้างว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ เข้าพบบุคคลซึ่งผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นหัวหน้าทนายความประจำตัวเป็นมูลเหตุจูงใจทำให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ต้องการเอื้อประโยชน์ให้แก่บุคคลดังกล่าว หลังจากผู้ถูกร้องที่ ๑ เข้าพบบุคคลดังกล่าวแล้วผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้นำความกราบบังคมทูลเพื่อเสนอแต่งตั้งผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นรัฐมนตรี ทั้งที่เคยถอนชื่อหรือขอให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ ถอนชื่อจากบัญชีแต่งตั้งรัฐมนตรีออกไปก่อน ในการเสนอแต่งตั้งรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๖ จึงเป็นพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ และมีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง รวมทั้งรู้เห็นหรือยินยอมให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ หรือผู้อื่นใช้ตำแหน่งหน้าที่นายกรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องที่ ๑ ให้ได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีโดยมิชอบ เป็นการกระทำที่ถือเอาผลประโยชน์ส่วนตนเหนือกว่าผลประโยชน์ของประเทศชาติ และเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม ทั้งนี้ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม เป็นการก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เป็นการคบหาสมาคมกับผู้มีความประพฤติหรือผู้มีชื่อเสียงในทางเสื่อมเสียอันอาจกระทบกระเทือนต่อความเชื่อถือศรัทธาของประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่นายกรัฐมนตรี ขัดต่อมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๗ ข้อ ๘ ข้อ ๑๑ ข้อ ๑๓ และข้อ ๑๔ ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๙ วรรคสอง กำหนดให้ใช้บังคับแก่คณะรัฐมนตรีด้วย ผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงมีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๕)

เห็นว่า ข้อเท็จจริงตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้างมาในคำร้องร่อนั้น ไม่ปรากฏพยานหลักฐานอันควรเชื่อถือหรือสามารถนำไปสู่การพิสูจน์มูลเหตุจูงใจตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้างได้ เป็นเพียงการคาดการณของผู้ร้อง จึงไม่อาจรับฟังได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ มีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง อันเป็นลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๕)

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องที่ ๑ นายกรัฐมนตรี ไม่สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕)

(นายสุเมธ รอยกุลเจริญ)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ